

καὶ ἤχισε νὰ κολυμβᾷ ὅπως φθάσῃ εἰς τὸν Σηκουάναν, καθότι τὸν εἶχον ρίψει εἰς τὴν διώρυχα. Ἐν τούτοις ὁ ὄχλος ὁρμῶν ἐπὶ τῶν δύο ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ, ἐλιθοβόλει αὐτὸν καὶ ἐπάτασσε διὰ πλίνθων ληφθέντων ἐκ τινος πλοιαρίου ἠγκυροβολημένου παρὰ τῷ κρηπιδώματι· ὁ κυβερνήτης προσκόπου πλοιαρίου τῷ ἔρριψεν ἐπιπλεύστην, ὃν οὗτος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀρπάσῃ· ἐξηθენίσθη, καὶ δὲν κατῶρθωσεν ὅπως προσεγγίσῃ εἰς τοὺς σκόλοπας τοῦ χαρακώματος· ἐπλησίαζε τέλος εἰς τὴν ὄχθην, ὅτε ἀνθρωπὸς τις ἀνέωξε τὴν κεφαλὴν του δι' ἀρπαγοφῶρου καμακίου, ἄλλος τις ἔρριψεν αὐτῷ πλίνθον κατὰ πρόσωπον· ὁ δυστυχὴς ἐκινεῖτο ἀκαταλογίστως, πλέων μᾶλλον ἢ κολυμβῶν· ἐλαυνόμενος ὑπὸ τοῦ ρεύματος, κατέδυσεν ὑπὸ τὰ ἐν τῷ ἄκρῳ τῆς νήσου τοῦ Ἁγίου Λουβοδίκου καθωρμισμένα ἀκάτια καὶ δὲν ἀνεφάνη πλέον. Τῷ ἀφῆρσαν τὸν ἐπενδύτην του, εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ ὁποίου ἀνευρέθη τὸ χαρτοφυλάκιον του, ὅπερ ἐξήτασαν μετὰ περιφροσύνης, καθότι ἐν αὐτῷ βεβαίως θὰ ἐφύλαττε τὸ μυστήριον τῶν «προδοσιῶν του.» Ἀνεγγώσαν ἀσημάντους λογαριασμοὺς ἐξῶδων, καὶ τὸ ἀκόλουθον ἀπόφθεγμα, ὅπερ βεβαίως θὰ εἶχεν ἀντιγράψει ἐκ τινος ἠθικοθρησκευτικοῦ βιβλίου. «Ἀποφεύγετε τὸν ἀσεβῆ, καθότι ἡ πνοὴ αὐτοῦ δηλητηριάζει, ἀλλὰ μὴ μισήτε αὐτὸν, καθότι τίς γινώσκει ἐὰν ἤδη ὁ Θεὸς μετέβαλε τὴν καρδίαν του!» Διηγοῦνται ὅτι ὁ Κύρ. Βίσμαρχ, συνδιαλεγόμενος μετὰ τινος ἀμερικανοῦ ἐφημεριδογράφου, εἶπεν· «Οἱ Γάλλοι εἰσὶν Ἐρυθρόδερμοι.» Τὶ ὑπηνίττετο λέγων τοῦτο; Ὑπηνίττετο τὸν θάνατον τῶν στρατηγῶν Lecomte καὶ Clément Thomas, τοὺς ἐμπρησμοὺς τῶν Παρισίων, τὴν σφαγὴν τῶν δημῶν καὶ τὴν καταδίκην τοῦ Vincenzini;

(Ἔπεται συνέχεια)

Π. ΚΑΤΑΒΑΤΗΣ.

ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

(Συνέχεια, ἔρα φυλ. ΣΤ')

Ὅτε αἱ ἀποσκευαὶ τοῦ πυροβολικοῦ ἄς οἱ παρ' αὐτῷ διατηρούμενοι Εὐρωπαῖοι διετάχθησαν νὰ παρασκευάσασιν, ἦσαν ἐπὶ τέλος ἐτοιμαί, ὁ Θεόδωρος ἐβάδισε τὴν ὁδὸν τῶν Μαγδάλων. Ὁ καιρὸς τοῦ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Δέβρα-Ταβὸρ, ὅπου ὁ ὑπὸ τῶν σωρῶν τῶν ἀτάφων πτωμάτων προξενηθεὶς λοιμὸς ἠπέιλει νὰ συζευχθῇ μετὰ τῆς σιτοδείας, ὑπελείπετο μόνον ὅπως τιμωρήσῃ τὸν Νέγους καὶ τοὺς τελευταίους δορυφόρους. Τῇ 10 Ὀκτωβρίου αὐτὸς ἐβάλε πῦρ εἰς τὰς οἰκοδομὰς τῆς Δέβρα-Ταβὸρ, καὶ κατέστρεψεν ἅπαν ἐκεῖνο τὸ φρούριον, ἀφήσας μόνον ναὸν τινὰ ὃν ὠκοδόμησε πρὸς ἀγνισμὸν προηγουμένης ἱεροσυλίας τουπραχθείσης εἰς Γόνδαρ.

Τὸ κίνημά του τοῦτο τῆς ὑποχωρήσεως ἀληθῶς ὑπῆρξε τὸ μεγαλείτερον τεράστιον ὅσων ποτὲ ἐξετέλεσεν· οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς αὐτοῦ ἤθελε διακυβεύσει ἑαυτὸν ἐν ἐκείνῳ τῷ κινδύνῳ, καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἄνθρωπος ἤθελεν ἐπιτύχῃ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπικίνδυνον διάβασιν τῶν ὁρέων ἅτινα ὑψοῦντο ἐνώπιόν του· ἐχρειάζετο ἅπανα ἡ ἐνέργειά του, καρτερίαν καὶ σιδηρὰ θέλησιν ὅπως ἀψηφῆσῃ τις ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν.

Δὲν εἶχε μετ' αὐτοῦ πλέον τῶν πέντε χιλιάδων ἀνδρῶν, ὄλων ἐν κακῇ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον καταστάσει, ἐξησθεμισμένων ὑπὸ τῆς πείνης ἢ ὑπέστησαν, δυσηρεστημένων καὶ καραδοκούντων μόνον πρόσφορον περίπτωσιν ὅπως φύγωσι. Πρὸς τούτοις ἦτο ἀνάγκη νὰ προστατεύσῃ καὶ διαθρέψῃ περὶ τὰς τεσσαράκοντα ἢ πενήκοντα χιλιάδας σκευοφόρων, ἀνωφελῶν ὄντων ἢ ὀλίγης ὠφελείας.

Εἶχε πρὸς τούτοις ἑκατοντάδας τι-

νάς δεσμωτῶν ἵνα φυλάττη· ἐπὶ πλέον ἀμετρον ποσότητα ἀποσκευῶν πρὸς μεταφοράν, δεκατέσσαρα ἀμάξια μετὰ τῶν σχετικῶν πυροβόλων καὶ βομβοβόλων, ἐξ ὧν ἐν τῷ περιφρημον «Σεβαστούπολις», ἐζύγιζε δεκαπέντε ἕως δεκαεῖς χιλιάδας λιτρῶν, καὶ δέκα κάρρα· τὸ πᾶν ἔμελλε νὰ ἐλκυθῆ ὑπὸ ἀνθρωπίνων βραχιόνων διὰ μέσου ἐνὸς τόπου ἐστερημένου ὁδῶν. Ὁ Θεόδωρος οὐδόλως ἐπέτρεψεν ἵνα παρεμποδισθῆ ὑπὸ πάντων τῶν κωλυμάτων τούτων. Ἐβράνη ἐπὶ τινα χρόνον ὅτι ἀνεκτήσατο ὅλας τὰς προτέρας τοῦ ἀρετᾶς, καὶ μετεχειρίσθη μείζονα περιστάσειν ὡς πρὸς τοὺς ὀπαδοὺς του. Αἱ ἡμερησίου πορείαι τοῦ ἥσαν βραχύταται, οὐχὶ πλέον ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ἢ δύο μιλίων. Ἐν μέρος τῶν δυνάμεων του ἔξεκίνηε ἐνωρὶς καθ' ἑκάστην πρῶταν, φέρον μεθ' ἑαυτοῦ τὴν βαρυτέραν ἀποσκευήν, ἔλκον τὸ πυροβολικόν, καὶ προστατεύον τοὺς ἀκολουθοῦντας· τὸ στρατόπεδον ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν ἐπαναστατῶν, οἵτινες περιεπόλουν πάντοτε εἰς τι διάστημα ἀπ' αὐτοῦ, παραφυλάττοντες εὐνοϊκῆν τινα περίστασιν ὅπως ἐκδικηθῶσιν ἐπὶ τοῦ λαοῦ τοῦ αὐτοκράτορος δι' ὅλα τὰ δυστυχήματα ἅτινα ὑπέμεινον ὑπὸ τὰ κράτος του ἄλλο μέρος ἔμενον ὀπίσω ἵνα φυλάττη ὅ,τι δὲν ἠδύνατο νὰ μετακομισθῆ, καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πρώτων παραπομπῶν ἅπαντες ἀνεχώρουν πρὸς τὸν ὠρισμένον τόπον διὰ τὸν καθημερινὸν σταθμὸν, φέροντες πᾶν ὅ,τι δὲν συμμέτρεσε τῆς πρώτης παραπομπῆς. Ἄλλ' ἢ ἡμερησίου ἐργασία δὲν ἐτελείονεν οὕτω ὅ μὴ ὅπως ὠρμος αἴτος ἤξανε εἰς τοὺς παρὰ τὴν ὁδὸν ἀγροὺς· ὁ Θεόδωρος ἐδίδε τὰ παραδείγματα εἰς τοὺς ἄλλους· συλλέγων στάχεις ἔτι χλοάζοντας, καὶ ἐκλεπίζων τούτους ἐν ταῖς χερσὶ, καὶ εὐχαριστῶμενος ἐκ τῆς λιτᾶς ἐκείνης τροφῆς ἐπήγαινε πρὸς τὸν πλησιέστερον ῥύακα ἵνα σβῆσῃ τὴν δίψαν του. Ἰδοὺ πῶς διήλθον ἅπασας τὰς ἡμέρας ὁ ἠλαττωμένος στρατὸς τοῦ Θεοδώρου ἐκ Δέβρα-Ταθῆ εἰς Κεκέον

(Checheo), συζευγνόμενος εἰς τὰ σχοινία ἀντὶ ἵππων καὶ ἡμιόνων τόσῳ σπανιζόντων τότε ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἀεὶ ποτε προσέχοντες εἰς τόπον ἀπαξᾶπαντα ἐξεγηγερμένον, ἄνευ προμηθειῶν, μὴ ζῶν ἢ μὲ σίτον χλοερὸν ἀπεσπασμένον παρὰ τῶν ἄκρων τῶν ὁδῶν, ἄνευ ἀνακωχῆς ἡμέρας, ἄνευ ἀναπαύσεως νυκτός· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἦτο πορεία μοναδικὴ ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς ἱστορίας.

Οἱ αἰχμαλῶτοι εἶχον κάκιστα, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ὡς καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι, ἦσαν σιδηροδέσμιοι χεῖρας καὶ πόδας, καὶ εἶαν ἀποβαίνειν τὰ μάλιστα ἐπίπονον τὸ νὰ κάμνη τις μόνον ὀλίγα βήματα ἐν τοιαύτῃ καταστάσει, τί τάχα δύναται νὰ ἦνε ὅταν τις ἀναγκάζεται νὰ ἔλκηται μετ' ἐκείνων τῶν σιδηρῶν ἐπὶ ἑνὶ μίλιον ἢ δύο ἐπὶ ἀποτόμου ἐδάφους; Καθ' ἑκάστην ἡ κυρία Φλάδ καὶ ἡ κυρία Ρόζενβαλ, μόλις φθάνουσαι εἰς καταφύγιον, ἐπανέπεμπον τοὺς ἡμιόνους τῶν ὅπως χρῆσιμίσωσαι τοῖς Εὐρωπαῖοις· μετὰ τινα δεῖ καιρὸν, ποιήσαντος τοῦ κυρίου Στάιγκερ φόρεμα πολυτελὲς διὰ τὴν μεγαλειότητά του, ἀφῆρέθησαν ἐκ τῶν χειρῶν τὰ σιδηρὰ τῶν πέντε Εὐρωπαϊῶν αἰχμαλῶτων. Αἰτησάντων τῶν θηαγνῶν δεσμωτῶν ἵνα τοῖς ἐπιτραπῆ ὅπως ὀχηθῶσιν, ἡ Α. Μεγαλειότης γνωρίζουσα ὅτι εἶχον χρήματα, τοῖς ἀπήντησεν ὅτι παρεχώρει τοῦτο εἰς ἐκείνους οἵτινες ἤθελον τῷ στείλῃ ἐν δολλαρίον. Ἐπρέπε νὰ κακοφανῆ εἰς τὸν Θεό· ὅσον ὅτι νῦχαραστεῖτο εἰς τὸ ποταπὸν τοῦτο! Μερικοὶ συνεμορφώθησαν εἰς τὸ αἴτημά του· καὶ χάριν τινῶν δώρων προσνεχθέντων εἰς ταῦς καταχους τῶν ἡμιόνων, ἐπέτυχον ἐλαφρὰν ἀνακούφισιν τῶν παθῶν των.

Ὁ Θεόδωρος ἐστάθη τινὰς ἡμέρας εἰς Αἰβανκάβ (Aibankab) ἵνα ἀναπαύσῃ τοὺς ἀνθρώπους του. Ἐκεῖ πλησίον ὑφῶνται δύο σωροὶ πετρῶν, ὀνομασθέντες ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ Κίμρ-Δενγέα, Kimr Dengea, λίθοι μαρτυρίας. Οἱ ἐγγῶριοι διηγοῦνται περὶ ταύτου τὸ ἐξῆς ἱστορικόν. — Βααί-

λισσά τις τῶν ἀρχαίων χρόνων ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ τῆς ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Γάλλας· πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως, διέταξεν εἰς ἕκαστον τῶν στρατιωτῶν τῆς, διαβαίνοντα ἐκεῖ, νὰ θέσῃ πέτραν, καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἐκ νέου τοὺς διέταξε νὰ ἀνυψώσουν ἄλλον σωρὸν ὀλίγον μακρὰν τοῦ πρώτου. Ὁ πρῶτος σχηματίζει μέγαν ὄγκον, ἀπεναντίας δὲ ὁ δεύτερος εἶναι πολὺ ἐλάσσων, τοῦτο ἐγνωστοποίησε πρὸς τὴν βασιλίτισσαν ὅπως οὐδὲν ἐγένοντο αἱ ἀπώλειαι τῆς, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δὲν ἀπετόλμησε πλέον κατὰ τῶν Γάλλας.

Εἰς Κίμρ-Δενγέα ὁ Θεόδωρος ἀπήντησε συνοδίαν ἐμπόρων ἄλατος πορευομένην εἰς Γόδζαμ, καὶ τοὺς ἠρώτησε διατὶ ὑπήγανον παρὰ τοῖς ἐπαναστάταις καὶ οὐχὶ παρ' αὐτῶ. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνοδίας ἀπήντησεν ἐλευθέρως ὅτι ἤκουσαν ἐμπόρους τινὰς λέγοντας ὅτι ἡ Α. Μεγαλειότης συνείδησε νὰ καίῃ ζῶντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπομένως ὅτι ἐφοβοῦντο νὰ ὑπάγωσι νὰ τὸν εὕρωσιν. «Εἶναι ἀληθές, τῷ εἶπεν ὁ Θεόδωρος, εἰμὶ φαῦλος ἄνθρωπος, ἀλλ' ἂν σεῖς εἴχετε ἐμπιστευθῆ καὶ ἔλθῃ παρ' ἐμοί, ἤθελον σᾶς μεταχειρισθῆ καλῶς· ἀλλ' ἀφοῦ προτιμᾶτε τοὺς ἀντάρτας, γνωρίζω νὰ σᾶς παρακωλύσω νὰ ὑπάγετε νὰ τοὺς συναντήσητε.» Κατέσχε τὸ ἄλας καὶ τοὺς ἡμίονους, ἔκλεισεν ἅπαντας τοὺς ἐμπόρους εἰς κενὴν οἰκίαν, τὴν περιέζωσεν ἐκ ξηρῶν ξύλων, ἐτοποθέτησε φύλακας παρὰ τὴν θύραν καὶ ἐνέβαλε πυρ.

Οἱ χωρικοὶ τοῦ Γαχέντε, Gahente, εἰς οὓς ὁ Θεόδωρος προσήνεγκεν ἀμνηστειὰν ἠρνήθησαν νὰ τὴν δεχθῶσι· τρεῖς ἐδημοσίευσεν προκήρυξιν, δι' ἧς προσέφερον εἰς αὐτοὺς εἰλικρινῆ συγχώρησιν, ἂν ἐπέστραφον πρὸς αὐτόν. Ἐπὶ τέλους ὁμως τῷ ἀπήνθουν ἱερεῖς ἵνα μάθωσι τοὺς ὄρους του, ἐδέχθη κάλλιστα τοὺς ἱερεῖς ἐκείνους, καὶ τοὺς εἶπεν ὅτι δὲν ἤθελον εἰσελθῆ εἰς τὸ διαμέρισμά των· εἶχτε μόνον τινὰς προμηθείας, πλὴν, ἵνα δοκιμάσῃ τὴν εἰλικρινεῖάν των, ἐ-

κίστη κόμη ὄφειλε νὰ πέμψῃ ἐν σπουδαῖον πρόσωπον, ὅπως διαμένη ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἄχρι τῆς ἐκ Βεγέμδερ ἀναχωρήσεώς του. Ἡ τύχη ἠβέλησεν ἵνα οἱ χωρικοὶ ἀρνηθῶσι νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὰς αἰτήσεις του. Ὁ Θεόδωρος ἦτο ἀρκετὰ φρόνιμος ὥστε νὰ μὴ διακινδυνεύσῃ ἐν ταῖς κοιλάσιν αὐτῶν ἠρκεσθῆ νὰ λεηλατῆ εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἐκ τῶν ἰδίων στρατοπεδεύσεων, καὶ ἔκαυσε ζῶντας προτοῦ νὰ ἀναχωρήτῃ, πτωχοὺς τινὰς δυστυχεῖς οἵτινες ἐστάθησαν τόσῳ ἀπλοῖκοι ὥστε νὰ ἐπαναπαυθῶσιν ἐπὶ τῆς πίστεως τῆς προκηρύξεώς του.

Ὁ Θεόδωρος ἔφθασε τὴν 22 Ὀκτωβρίου εἰς τοὺς πόδας τῆς ὄρητις ἀναβάσεως τῆς ἀγούσης ἀπὸ Βεγέμδερ εἰς Κεκέον. Ἄχρι τοῦ σημείου ἐκείνου ἡ ὁδὸς δὲν ἦτο ἀπολύτως κακὴ· ἀλλ' ἤδη ἕτερον τεῖχος ἐκ βράχων σχεδὸν καθέτων ἠγειρέτο ἔμπροσθέν του, καὶ ἠναγκάσθη νὰ πηδήσῃ ὑπερμεγέθεις πέτρας, νὰ τὰμῃ ὁδὸν διὰ τοῦ βασανίτου λίθου, ὅπως δυνήθῃ νὰ ὀδηγήσῃ τὰ ἀμάξια του, τηλεβόλα καὶ ὄλμους ἐπὶ τῶν πεδιάδων τοῦ Ζεβίτε, Zebite, κειμένων ἀνωτέρω.

Τῇ 15 Δεκεμβρίου, τελειωθείσης τῆς ὁδοῦ, διέταξε νὰ προχωρήσῃ ἡ τοῦ τυροβολικοῦ τοῦ ἀποσκευῆ ἐπ' ἐκείνου τοῦ ὑψιπέδου, ὅπου ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. Οἱ τῶν ὑψωμάτων ἐκείνων χωρικοὶ, νομίζοντες ὅτι ὁ Θεόδωρος οὐδέποτε ἤθελε δυνήθῃ μὲ τὰ κωλύματα ἅτινα ἔστυξ μεθ' ἐαυτοῦ νὰ φθάσῃ ἕως ἐκεῖ, καίτοι ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ φύγωσιν εἰς τὴν ἐλαχίστην ἐνδειξιν, δὲν εἶχον μεταφέρῃ οὔτε τὰ κτήνη των οὔτε τὸν σίτον· οὕτω ὁ Θεόδωρος, τὸ πρῶτον μετὰ τινὰς μῆνας ἠδυνήθη νὰ προμηθευθῆ ζωοτροφίας διὰ τὸ μικρὸν του στρατεύμα καὶ ἔτι νὰ κάμῃ τινὰς προμηθείας διὰ τὸ μέλλον. Ἐκ Ζεβίτε εἰς Γουαδέλαν, Wadela, ἡ ὁδὸς ἦτο φύσει καλὴ, εἰς τρόπον ὥστε ἕως τοῦ τελευταίου τούτου διαμερίσματος, τὸ ἔργον ὅπερ εἶχεν ἐνώπιόν του τῷ

ἦτον εὐκολον Εἰς ἐκεῖνο δὲ τὸ ὄροπέ-
διον ἔφθασε τὴν 23 τοῦ αὐτοῦ μηνός,
καὶ ἐστρατοπέδευσεν εἰς Βέτ-Χορ, Bet-
hor.

Ἄλλ' αὐτὸ ὅπερ ἔπρεπε τότενὰ κάμῃ,
πάντα ἄλλον ἀπ' αὐτὸν ἤθελεν ἀπελ-
πίσῃ· καίτοι δὲν εὐρίσκετο πλέον τῶν
πεντήκοντα μυλλίων ἀπὸ τῆς ἄμβας
τοῦ τῶν Μαγδάλων, ὥφειλε πρὶν δυνηθῆ
νὰ ἀναπαυθῆ ἐκεῖ, νὰ σκάψῃ ὁδὸν ἵνα
καταβῆ δύο κρημνοὺς βαθεῖς ἐξακό-
σια μέτρα, νὰ διέλθῃ δύο ποταμοὺς καὶ
νὰ ἀναβῆ ἀκόμη δύο ἀποτόμους θέσεις
καθέτους. ἤρχισε θαρραλέως τὸ ἔρ-
γον· βαθυμῆδὸν ἔκαμεν ὁδὸν ἣτις ἤθελε
τιμῆσιν μηχανικὸν εὐρωπαϊόν, ἠδυνήθη
νὰ διατηρήσῃ τοὺς ὄλμους του, πυρο-
βόλα κτλ. εὗρε τὸ μέσον νὰ ληλατήσῃ,
καὶ ἐκράτησε μακρὰν διὰ μόνον τοῦ ὀ-
νόματός του τοὺς ἀρχηγούς ἐπαναστά-
τας τοῦ Λάστα καὶ Σχόα, Shoa, οἵ-
τινες ἀμφοτέρωθεν ἐνέδρευον τὰς κινήσεις
του. Τῇ 10 Ἰανουαρίου ἤρχισε τὴν κα-
τάβασίν του, ἔφθασεν εἰς τὴν κοιλάδα
τῆς Δισδδάλε, Djeddale, τὴν 28 τοῦ
αὐτοῦ μηνός, ἀναρριχηθεὶς δὲ ἐπὶ τοῦ
ἀντιθέτου κρημοῦ, ἐστρατοπέδευσεν
ἐπὶ τοῦ ὑψώματος τοῦ Δελάντα τὴν 20
Φεβρουαρίου 1868.

Ἠκολουθήσαμεν ὀλίγον πρότερον τὸν
Θεόδωρον ἐν ταῖς περιπετείαις τῆς τε-
λευταίας του ἐκστρατείας, ἕως τῆς ἐν
τοῖς περιχώροις μας ἀφίξεώς του. Ἐν
τῷ μεταξύ τούτῳ, ἔσχουμεν ὀλίγας
μετ' αὐτοῦ συγκοινωνίας. Οἱ ταχυδρό-
μοι περιέτρεχον μὲ μεγίστην δυσκολίαν,
καὶ ἐκ φόβου μήπως αἱ ἐγγράφοι ἀντα-
ποκρίσεις του πρὸς τοὺς ἀρχηγούς τῆς
ἄμβας πέσωσιν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν ἀνταρ-
τῶν, εἶχε μόνον ἐσχάτως στείλῃ ἀπο-
στόλους διὰ ζώσης.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ στιγμῇ, ὥφειλε νὰ γι-
νώσκῃ ἤδη ἀπὸ πολλῶν μηνῶν τὴν ἀ-
πόβασιν τῶν Ἄγγλων ἐπὶ τῆς ἀκτῆς
καὶ τὴν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας κί-
νησιν. Ἄλλ' ἔνεκα τῆς δεινῆς θέσεώς του
αὐτὸς ἐνέκρινε φρόνιμον νὰ διατηρήσῃ
τὴν σιωπὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Μόνον κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας
τοῦ Φεβρουαρίου αὐτὸς ἐκάλεσε παρ'
αὐτῷ τὸν κύριον Φλάδ, καὶ λαθῶν
αὐτὸν κατὰ μέρος τῷ εἶπε. Ἐκεῖνοι,
τῶν ὁποίων μοι εἶχετε κομίση ἐπιστο-
λὴν, καὶ οἵτινες ἠπέλουν νὰ ἔλθωσιν, ἀ-
φίκοντο, ἀποθάντες εἰς Ζούλαν (Zu-
la) ἐκ τῆς πεδιάδος τοῦ Σάχε, (Sa-
le).^ο

Ἡμεῖς εἶχομεν εἰδοποιηθῆ τοῦτο
ἀπὸ τῆς 13 Δεκεμβρίου· οὐδέποτε θέ-
λω λησμονήσῃ τὴν εὐνοϊκὴν ἐκείνην
χρονίαν. Οὐδεὶς ἔραστης ἐδοκίμασέ πο-
τε τοσαύτην ἀγαλλίασιν ἐπὶ τῇ ἀ-
ναγνώσει ἐπιστολίου ἐπὶ μακρὸν ἀνα-
μενομένου ἐκ τῆς ἐρωμένης του, ὅσῃ
ἐγὼ ἐδοκίμασα, ὅτε τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ἀνέγνων τὴν ἀκριβῆ καὶ βαρυντικὴν ἐ-
πιστολὴν τοῦ ἀνδρείου φίλου μας, στρα-
τηγοῦ Μερεγουδερ. Τὰ στρατεύματα
εἶχον ἀποθῆ! ἀπὸ τῆς 6 Ὀκτωβ-
ρίου, οἱ ἀνδρεῖοι μας συμπατριῶται
ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς, ἣτις μὲν
ἔβλεπεν αἰχμαλώτους· τὸ πᾶν ἦν ἐτοιμὸν
διὰ τὴν πορείαν τῶν στρατευμάτων
τὰ συντάγματα ἐγκατέλειπον τὰς ὁ-
χθας τῆς Ἰνδίας· ἤδη τινὰ ἐπροχώρου
διὰ τῶν Ἀβυσσινακῶν Ἀλπεων ὅπως
μας ἀπαλλάξωσιν ἢ ἐκδικήσωσιν. Ἡ
εἰδήσις αὕτη μᾶς ἐφαίνετο καθ' ὅπερ
βολὴν φαῖδρά, ἀληθῆς ὑποτιθεμένη· τὴν
δυνάμεθα νὰ τὴν πιστεύσωμεν δυσκό-
λως. Μετ' ὀλίγον αἱ σκληραὶ δοκι-
μασίαι μας ἐλάβανον πέρας! ἡ ἐπι-
λευθερία ἢ ὁ θάνατος! ἡ σκληροτέ-
τηχη συνέφερε κἀλλιον τοῦ νὰ ἐξακ-
λουθῶμεν νὰ ζῶμεν ἐν αἰχμαλωσίᾳ.
Ὁ Θεόδωρος ἔμελλε νὰ ἔλθῃ· ἀλλὰ
πρὸς τοῦτο; Δὲν ἦτο ἐκεῖ ὁ Μερ-
γουδερ; Γινώσκοντες ὅτι τὰ στρα-
τεύματά μας διωκοῦντο παρὰ τοῦ Νε-
πιερ καὶ Στάβελου, ἠδυνάμεθα ἄλλ-
τι νὰ αἰσθανθῶμεν ἢ περιφρόνησιν ὁ-
τὰς βασάνους αἵτινες μᾶς περιέμενον.
Ἡμεῖς ἤμεθα ἐτοιμοὶ πρὸς πάσας τὰς
ὁδύνας, ὡς καὶ τὸν θάνατον, εἰάν το
αὕτη ἔμελλε νὰ ἦνε ἡ τύχη μας.

Δὲν ἤθελεν ἀποκατασταθῆ τὸ γέ-
νη.

προν τῆς Ἀγγλίας ; Δὲν ἤθελε πλέον
 γυθῆ ἀτιμωρητί τὸ αἶμα τῶν τέκνων
 τῆς. Εὐλοκόμεθα εἰς μίαν τῶν στι-
 γμῶν ἐκεῖνων τῆς μέθης τῆς ἀνθρω-
 πίνης ζωῆς, ἃς ὀλίγοι ἔχουσι· δοκιμάση
 θέλουσι μόνον μᾶς ἐνοήσει ἐκεῖνοι οἵ-
 τινες μετὰ πολλοὺς μῆνας ἠθικῆς ἀ-
 γωνίας προσεδλήθησαν ὑπὸ αἰφνιδίου
 χαρᾶς. Ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ συναντηθῶ-
 μεν μετὰ τῶν ἀνδρείων συμπατριωτῶν
 ἡμῶν μᾶς ἐνεψύχου. Τοὺς παρηκολου-
 θοῦμεν διὰ τῶν νοερῶν ὀμμάτων καὶ
 τοὺς κῆχαριστοῦμεν διὰ τῶν καρδιῶν
 ἕνεκα τῶν μόχθων καὶ τῶν στερήσεωνᾶς
 ὤφειλον νὰ ὑπομείνωσι πρὸ τοῦ νὰ ἀποκα-
 ταστήσωσιν ἐλευθέρους τοὺς αἰχμαλώ-
 τούς. Δις διήλθομεν τὰ χριστοῦγεννα καὶ
 τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐν σιδήροις εἰς
 Μάγδαλα· ἀλλὰ πλήρεις ἐμπιστοσύνης
 εἰς τὴν ἐλευθερίαν μας, ἐνερωρῶμεν τότε
 μεθ' ἡθονῆς τὸ μέλλον, ἐλπίζοντες
 νὰ διέλθωμεν τὰς προσεχεῖς ἑορτὰς ἐν
 τῇ πατρίδι μας.

Ἄπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης παρῆλ-
 θον ὀλίγαι ἐβδομάδες χωρὶς νὰ φθάσῃ
 εἰδησίς τις ἐκ τῆς παραλίας περὶ
 τῶν προσδῶν τοῦ στρατοῦ μας· τότε
 μὲν εἶχομεν μικρόν τι γραμματίον ἐρ-
 ραμμένον ἐν τοῖς ἐνδύμασι χωρικοῦ
 τινος, ὅστις ἔφερε τὰ εἰσοδήματά του
 εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς ἁμβας· τότε δὲ προ-
 φορικῆν ἀγγελίαν ἐμπειπιστευμένην εἰς
 ἀτραπὴν τινα κατάσκοπον. Τοιοῦτοτρό-
 πως δὲ διαδοχικῶς ἐμάθομεν τὴν ἄ-
 ριξιν εἰς Ζούλαν (14) τοῦ σιρ Ροβέρτου
 Νάπιερ τὴν 3 Ἰανουαρίου, τὴν με-
 ταφορὰν τῶν ἀγγλικῶν στρατοπεδεύ-
 σεων πέραν τῶν διόδων τοῦ Σενάφε,
 (Senafe,) τὸν Φεβρουάριον· τὴν συνέντευ-
 ξιν καὶ τὴν συμμαχίαν τοῦ στρατη-
 γοῦ μετὰ τοῦ Κάσσα, ἡγεμόνος τοῦ
 Τίγγε καὶ ἀσπύδου ἐχθροῦ τοῦ Θεο-
 δώρου· τὴν ἐκπληξιν τῶν Ἀβυσσιῶν
 ἐπὶ τῇ θῆξ τῶν ἐλεφάντων μεταφερόν-
 των τὸ πυροβολικόν μας, καὶ τὴν χα-

ρὰν τῶν χωρικῶν οἵτινες ἐχαίρετῶν,
 ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κλήρου, τὴν διάβασιν
 τῆς στρατιᾶς μας μὲ χοροὺς καὶ ἄ-
 σματα, ὡς ἐποιοῦν οἱ Ἑβραῖοι πρὸ τῆς
 κιβωτοῦ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν μεγάλων
 ἀπελευθερώσεων.

(ἰκλουθεῖ.)

ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΠΟΤΟΥ

ΠΑΡ' ΑΡΧΑΙΟΙΣ.

Τὰ συμπόσια τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων
 ἀρτυνόμενα μὲ διαφόρους τερπνοὺς δι-
 αλόγους, ἱλαρυνόμενα μὲ μουσικὴν, ὄρ-
 χησιν καὶ μὲ ἄλλα παντοειδῆ παίγνια
 καὶ ἀστεϊεύματα, παρίστων θῆαν λαμ-
 πρὰν καὶ χάριν εἰς ἄκρον εὐφρόσυνον·
 ἢ δὲ χάρις καὶ εὐφροσύνη αὕτη τῶν
 ἡθῶν καὶ ὁ τρόπος τῶν τοιούτων συμ-
 ποσίων συντέτεινε νὰ καθιστᾷ, ὅσον τὸ
 δυνατὸν, τὰς περιγραφικὰς εἰκόνας αὐ-
 τῶν τερπνοτάτας· καὶ λίαν εὐτυχεῖς,
 ὁποῖας ἀπαντᾷ τις ἐν τοῖς συγγράμ-
 μασι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἷον τὴν
 φυσικὴν καὶ τερπνοτάτην διήγησιν τοῦ
 Ξενοφῶντος, ἧς ἡ ζωηρότης καὶ τὸ
 κύρος τῆς ἀληθείας πείθει ἡμᾶς ὅτι
 ἀνακρινώσκομεν γεγονότος τινὸς ἐξ ἱστο-
 ρησιν, τὰς πνευματώδεις καὶ φαντα-
 σίας πλήρεις παραστάσεις τοῦ Πλά-
 τῶνος, ὧν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἄγου-
 σιν ἡμᾶς εἰς λήθην, ὅτι λόγοι τῶσον
 θαθῆως στηριγμένοι εἰς τὴν οὐσίαν τῆς
 ἀγάπης καθ' ὄρισμένον καὶ μόλιμιν
 σχέδιον διασταθμῶντες εἶνε ἀδύνατον
 νὰ ὦσι ποτὲ αὐτοσχέδιοι. Οἱ διάλογοι
 οὗτοι ἐπιδεικνύοντες τῶσιν ἀγγίνοιαν
 καθίστων ὅλως περιττὸν πᾶν ἄλλο
 εἶδος ψυχαγωγίας, καὶ ἦσαν ἔντως σπα-
 νιάτατο· εἰσὶ τινες δοξάζοντες, ὅτι
 ἔπρεπεν ὅλοι αἱ φιλοσοφικοὶ διάλο-
 γοι νὰ ἐξορισθῶσιν ἀπὸ τὰς δημηγύ-
 ρεις τῶν εὐθύμως συμποσιαζόντων πε-
 ρὶ τούτων διαρρήδην ἀποφαίνεται ὁ
 Πλούταρχος ἀμὴ δεῖν ὡς περὶ οἰκοδέ-
 σποιαν ἐν οἴνῳ φθέγγεσθαι φιλοσο-

(14) Παράλιος πόλις τῆς Ἀβυσσιᾶς (*).